

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguier Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

CALENDARI CATALÀ

Efemérides catalanas - 1897 - Poesias y acudits

PREU: UNA PESSETA

Los encàrrechs al engrós, deuenen dirigirse á la Imprempa LA CATALANA, Dormitori de S. Francesch, 5.—Barcelona.

GANGA

Lo millor turró llegitim de GIJONA

==== CALITAT EXTRA-FINA ====

TURRONS DE GIJONA

Marca de fàbrica la més acreditada

A 1 PESSETA LA LLIURA

Confiterías de «La Confianza», Rambla, 63 y carrer de la Rosa, 4; y en la de Francisco Vila, Carretera de Manresa, 57.

Las declaraciones d' en Cánovas

Quan d'umenge passat deyam al ocuparnos del Missatge de Cleveland que, segons los polítichs qu' avuy suran, primerament s' ha de satisfacer «el Honor Nacional sometiendo á los rebeldes» y després los donarian totas las reformas acordadas y per acordar, estampadas en un paper pera que siga fácil d' esquinsarlo cas que d' aytals reformas ne resultés alguna merma pera 'ls castilas vividors; poch nos pensavam que 'l mateix diumenge sortís sen los periódichs publicant las delaracions del senyor Cánovas; fetas á un corresponsal del «Journal» de Nova York, en las quals confirma plenament las nostres suposicions.

Comensém per llegir aquestos tres párrafos de ditas declaraciones:

«Yo debo decir, de la manera más enérgica posible, que España está pronta á conceder el *self government* á Cuba, tan pronto como el triunfo sobre los insurrectos sea bastante para demostrar al mundo que la monarquía concede las reformas por un acto de libre voluntad y no se somete á violentas pasiones ni amenazas extranjeras.

»Este Gobierno está dispuesto á conceder á Cuba algo más que el *home rule*, y mas libertades que las contenidas en el proyecto formulado por las Cortes y de las que tiene empeñada su palabra la Reina.

«Pero España no puede conceder una autonomía como la del Canadá á Cuba. Toda prerrogativa esencial de la soberanía y todo derecho de aquella colonia tendría que ejercerse aquí en España.»

De manera que España está prompte á concedir lo *self government* á Cuba y algo más que l' «*home rule*», però tota prerrogativa essencial de la soberanía y tot dret d' aquella colonia tindria que exercir-se aquí á España; de tot lo qual resulta que no ofereix res concret ni substancial.

Pero ahont se veu clarament la intenció, mes ben d' t la manifestació de que 'ls hi vol donar totas las reformas sobre un paper ben esquinsable es en los dos següents párrafos:

»El Gobierno no cederá ni una pulgada de sus derechos á la fuerza ni á las amenazas de la fuerza, hasta que la insurrección haya sido vencida, para que no pueda decirse que el Gobierno español cede á la fuerza, ni á las complacencias o intrigas de otras naciones.

»En Cuba realmente se establecerán reformas de una manera generosa planteadas por este Gobierno, cuando el Gobierno español pueda obrar libremente, sin dar motivo á que se crea que procede bajo ninguna clase de presión.»

Verdaderament no havia lo senyor Cánovas de parlar tant pera dir clà y net: los polítichs espanyols volém primerament subjectar á Cuba

encare que pera ofegarla hi haguém d'abocar tota la sanch dels espanyols pobres; després ja concedirém reformes generosament en la forma que 'ns darà la gana y garantidas per nosaltres mateixos, pera desgarantissarlas quan á nosaltres nos convingui.

Repetim lo que d'guerem diumenge passat, que som llechs en aixó de cioncias internacionals, y afegirém que també ho som en las prácticas militars; però per la sola rahó natural ¿poden satisfer als Estats Units, poden satisfer als cubans, ni poden satisfer als catalans que tant desitjém la pau, aytals declaracions?

Aixó no pot satisfer á ningú mes que al orgull castellá, porque en primer lloch no es cap declaració concreta de quina mena serian las reformas que 'ls donaria lo govern, si seria l' autonomia en irlandés ó lo mes probable las reformas en espanyol, y además, lo declarar tan terminantment que Espanya no farà cap concessió fins que la insurrecció haja sigut vensuda, y que «no puede consentir (com diu en altre párrafo) que ningún gobierno extranjero intervenga en sus tratos con la colonia rebelde» es deixar á Cuba sens garantias de cap mena y de consegüent no es pas probable que 'ls cubans entreguin las armas ni 'ls Estats Units abandonin ab mes ó menos rahó ó ab mes ó menos miras interessadas á sos protegitos, fiats en la generositat del govern espanyol.

Y en efecte, concedint que la cuestió de Cuba siga una cuestió d' integritat territorial com d' u Cánovas, en aquet cas seria un plet de familia, y may havém vist que 'n cap d' aquets plets deixin los fills ó fill que pledeja la solució de la causa al arbitre y voluntat del pare ó padastre contra qui pledejan, puig pera fer aixó no hi ha necessitat de comensar cap plet.

Pero si es poch probable que 'ls cubans deixin las armas fiats solzament en la generositat del govern espanyol, puig aixó seria rendirse á discreció, la declaració terminant d'en Cánovas de que no consentirá cap intervenció estrangera en los assumptos de Cuba, tanca tota esperansa de la pau per medi d' un tractat, perquè fins suposant que 'ls gefes de l' un y altre bando arribessin á una intelligencia y las condicions de la pau fossin acceptadas per Espanya y per Cuba, no es fácil que 'ls insurrectes vulguessen deixar las armas sens que alguna altre nació garantis lo cumpliment de lo pactat, puig si en tot tracte fins entre amichs s' exigexen garantias y seguretats, quan mes ho han d' exigir los cubans que tant ressentits están ab Espanya per haverse cregut enganyats en la pau del Zanjón?

Per aytals rahons creyém que son ben poch afalagadoras las declara-

cions d' en Cánovas pera 'ls que desitjém la pau, y no sabém veurer com pot venir aquesta sens que hi entrevinga cap potencia estrangera.

Un medi no obstant hi hauria, pero aquest medi es un somni de's enamerats de la rahó y de la justicia. Pera que 'ls cubans y filipins tinguessen la deguda garantía en los convenis que poguessen fer ab Espanya, sens cap intervenció estrangera, seria precis que 'l govern deixés d' ésser centralista, que implantés ó deixés implantar lo regionalisme á la península, que dongués l' autonomia á totes las regions espanyolas comprenent també entre aquestas regions á Cuba y Filipinas, en quinas las unas serian garantía pera las altrás y entre totes formariam l' Estat espanyol dintre del qual tots, peninsulars y colonials, hi figuraríam ab gust, y cap regió voldria ni podria separarse sens consentiment de las demés.

Però aqueix medi es un somni, perque es inacceptable al orgull castellà; es precis sufocar las rebellions costi lo que costi; si precisa tenir guerra ab los Estats Units tenirla; si s' ha d' abocar tota la sanch y tota la riquesa d' Espanya á l' altre part dels mars, abocarli; y si, després de quedar aquesta desventurada Espanya sens jovent y sense riquesa, la terra americana xopa de sanch, y la terra espanyola xopa de llàgrimes, las potencias estrangeras cansadas de presenciar tantas desgracias obligan á fer la pau concedint á las Colonias l' autonomia ó la independencia, llavors los castilas fent á la fersa lo que no haurán fet de bon grat, després de tants doís y tanta vergonya, podrán dir orgullosos com d'igué Francisco I «todo se ha perdido menos el honor.»

¡Pobra Catalunya, ahont te trobasi

QUINTILIÀ.

SECCIÓ POLÍTICA

La Publicidad y El Noticiero Universal han fet la pescatera durant uns quants dias.

S' enten, fent la pescatera ab insults, grosserías, malas paraulas que 's dirigian l' un al altre, perque, ordinariament y ab l' afany d' atrapar los 5 cèntims, be prou que la fan tot lo sant dia.

¡Si se n' han dit de cossassas, de vituperis y de requiebros de plasseta!

Que si l' un sembla una cantonada ahont s' hi enganxan anuncis que no 's pagan, que si l' altra cambia de camisa cada dia, que si es servil dels poderosos, que tot se cotisa, en fi, demanin.

Y tot per la competencia que 's fan en arreplegar la ambicionada moneda de qui 'ls compra.

Com miserables mendicants que 's barallan y s' insultan pera ferse sens 'ls cinch cèntims que se 'ls tira.

¡Pobres diaris patrioterols!

Sense criteri, sense patriotisme, sense sentit comú y coneixent la educació per las cobertas.

Aixó sí, de malas paraulas tantas com ne vulguin, pero passar als fets no 'n parlém.

¡Y aixó que son tan guerreros!

Sobre tot para atiar las guerrias ahont no mes hi van los que no tenen 300 duros.

Ya 's veu ben be que uns y altres son de la vosta d' aquell Roselló de *La Publicidad* qu' encare l' esperan.

Quins tipos mes galdosos pera representar al viu 'l sainete *Los Valientes*.

La Diputació Provincial de Barcelona en dos ó tres sessions s' ha ocupat de dos imposicions del centralisme, ab inte t segons sembla, de possarhi remey.

L' un es l' anomalia de la Junta d' obras del Port que Barcelona paga y l' Estat dirigeix, quedantse 'ls quartos que 'l poble dona y l' altra la arbitrariedad d' haverse de doctorar á Madrid com si en las facultats de la Universitat de Barcelona no entenguessin de lo que 's tracta.

Ja se 'ls ha girat feyna als bons senyors de la Diputació Provincial si es que de debó desitjan fer alguna cosa.

Sort que no s' en denhen recordar que la mateixa corporació va negarse á la creació d' una càtedra de dret civil catalá, ab tot y demanarli las entitats mes importants de las que s' anomena provincia de Barcelona, que sino ja s' haurían acobardit en tan noble empresa.

¿Saben qui va destorbar la creació demandada? En Planas y Casals, lo gran senyor de la provincia.

Lo mateix Planas y Casals que ha portat als actuals diputats al lloch qu' ocupan y 'l mateix Planas y Casals que 'ls farà fer minxoni aixís que li convinga.

¿Com podran negarse 'ls pollets als prechs de la lloca?

Vaja; parlém á pams; mentres sigan tots tan sumissos servidors del gran cacique no hi creyém ab aquets intents de reparacions justas y dignas.

Per creureho fora necessari que etgeguessin al botavan al feudalisme que 'ls esclavitsa y ab ells al *ilustre jefe provincial* que tan mal ha fet á Catalunya.

De no ser aixís, sempre creurém que al crit de «Noys á joch» correrán tremolosos sota las alas de la lloca.

La indignació contra 'ls Estats Units sembla qu' aquesta vegada ha sigut menos violent y sobre tot menos populatxera.

Y aixó que 's tracta d' un acort prés per la Comissió de Relaciones Extranjeras que pot portarnos conseqüencias.

No sabem si la actitud correcta y prudentissima del conjunt del Estat espanyol es degut á que s' imposa 'l bon criteri ó que l' esperit del pays está cada dia mes caygut y mes escéptich.

Siga com siga, celebrém l' actitud adoptada en aquest enutjós assumpto, tant per lo que 'ns afavoreix, com perque no 'ns treu de cap apuro las bestiesas que 's cometen l' altra vegada.

Dient porchs al north-americans no adelantém gran cosa.

També s' ho dihen 'l *Niero* y *La Publicidad* y per aixó van explotant tranquilament la imbecilitat del públich.

Lo que s' hauria de fer, devant de las contingencias que s' acostan y veient que ni la mort de 'n Maceo ha fet decaure la insurrecció cubana, es dedicarse d' una vegada á discorrer ab 'l cap y veure lo que convinga mes en las presents ben perillosas circunstancias.

Tant de bo de Deu que s' aprofitessin aquestos moments de perill y s' exigís del govern la solució qu' ha de conduhirnos á la pau tan desitjada.

Ja fa massa temps que 's pensa ab los pens á Espanya.

Y es hora de que las personas que estiman al seu pays, las entitats que dirigeixen 'l moviment económic, se preocupin de lo de Cuba, perque si 's deixa á mans del nostre desdixat govern, imbuert tant sols per las quixotadas de la premsa patriótica, ja podem ben dir que Deu nos ajudi.

Lo que no 's volgué fer al comensar la guerra, s' haurá de fer avuy á correccayta, y de no ferho avuy de bona gana, s' haurá de fer per forza devant d' imposicions qu' avergonxeixen.

Y consti qu' aixó es tot lo menys que pot succehirnos.

Donguis d' una vegada al poble cubá la llibertat autonómica que li pertoca y acabís per sempre la época de las rebelions y del despotisme.

Sempre es hora de fer un acte de justicia.

Un boci d' historia

Som als 11 de Mars del any 1869. Las Corts constituyents reunidas á Madrid, celebran sessió. Un diputat de la minoria está pronunciant un discurs á favor de la abolicció de la odiada quinta. Lo discurs va cayent damunt del Ministeri com una pluja de fuetadas; tot ell es un seguit d' arguments *ad hominem*: tots aquells Ministres eran Ministres perque havian fet revolucionar als pobles espanyols, prometentlos la abolicció de la ignominia de las quintas.

Pero ja allavoras los governants d' Espanya derrotxavan los diners y la sang dels espanyols combatent una insurrecció dels cubans. L' orador havia de parlarne, y 'n parlá dihent:

...los revolucionarios de Cuba están siendo fusilados, según se ha dicho en partes telegráficos, están siendo fusilados PORQUE COMBATEN POR SU LIBERTAD DESPUÉS DE HABER SIDO ESCLAVOS DE LA MADRE PÁTRIA QUE LOS HA TRATADO COMO MADRASTRA.

Afigureuvos (el penetrar la historia vol un xich de moviment d' esperit) afigureuvos aquellas Corts Constituyents compostas en sa casi totalitat de diputats elegits per una revolució que acabavan de fer en nom de la llibertat, afigureuvos un Ministeri ahont hi havia 'ls generals Serrano, Prim y Topete, las grans empreses de una revolució feta al crit de ¡visca la llibertat!, afigu-

reuvos tota aquella Assamblea nascuda de la insurrecció á favor de la llibertat, y podréu compendrer quin efecte havían de ferhi las paraulas que hem transcrit del *Diario de Sesiones*...

Lo primer impuls dels reunits degué ser un impuls de *hidalgo*, una xarbotada del *honor nacional*, un desitg d' anar á cloure 'ls llabis del diputat renegayre de la Patria... Però á aquest impuls lo deturavan las paraulas que aquell havia ditas, aquestas sobre tot: *los revolucionarios de Cuba... combaten por su libertad*. ¿No era aquesta mateixa la causa justificadora, la causa que deyan ells ennoblidora de la revolució que 'ls havia dut als uns al M'nisteri, als altres als setials de lleisladors del Estat espanyol? Per ventura no eran ells també, lo mateix que dels cubans deya l' orador, *revolucionarios que combaten por su libertad*? No 'n feyan d' aixó la seva honra y la seva gloria?... ¿Y 'l que pera ells era gloria y honor polia ser injusticia y crim pera 'ls cubans? Si allá en las Constituyents celebravan los éxits de la revolució que ells mateixos havían feta per la llibertat ¿podian rahonablement trobar criminal la revolució que uns altres espanyols feyan també per sa llibertat?

Aquell orador de la minoria havia sabut be d' escometre. Los Ministres y 'ls diputats se remogueren en sos sitials, però ofegaren en son pit la protesta que anava á brollarne. En el *Diario de sesiones* hi ha al fi de la coenta frase del orador un paréntesis que diu: (*Prolongados murmullos*.) Los diputats de las Constituyents davant d' una proclamació del dret de la insurrecció cubana no pogueren fer altra cosa que uns *murmillos prolongados*.

Lo President de la Assamblea comprenent que no anava be que alló quedés d' aquella manera, puig era una gran contradicció que en una Assamblea, representant la soberania d' Espanya, passés sense protesta la afirmació de la justicia de la insurrecció cubana, que la mateixa Espanya combatia á colps de fusells y de bayonetas, va cridar al orde al atrevit orador.

Mes aquest havia ben midat la forsa de sas paraulas; sabia be que 'ls revolucionaris triomfants de la Península no podian en bona lley respondre al seu argument, y va dirli al President:

Las palabras que he dicho que se escriban si es necesario.

No, lo President de la Assamblea no las va fer escriure aquelles paraulas; ni solament va ferlas retirar al orador. Va haverhi un curt dialech, y aquest continuà tranquilament el seu discurs dextant estampada la seva frase com un estigma al front dels revolucionaris lliberals de la Assamblea.

De crits y de avalot prou ne mogueren los triomfants pero la revolució de Setembre; prou que escrideressen manifestant gran indignació; però ¿quin d' ells podía recullir lo guant?

Allá hi havia En Castelar, el princep de la patrioteria, l' aspirant á Tirteu en la guerra actual de Caba, que ha pretingut vencer als yankees ab una refilada de sa eloqüencia ¿Per qué no s' aixecá á agarfirse ab aquell Garrido renegayre? No podia: Ell mateix havia dit en aquelles Constituyents: *yo digo que el patriotismo moderno es amar á la patria, pero amar mas la justicia.*

Allá hi havia en Ruiz Zorrilla, exercint de Ministre de Foment, y tampoch podia encararse ab l' ardit orador, perquè també ell havia dit en las Constituyents: *yo he conspirado, no me avergüenzo de ello: el día en que volviera á desaparecer la libertad de nuestro país, sépanlo los partidos, volveré á conspirar otra vez. Yo no puedo vivir sin libertad; antes que vivir sin ella, yo renegaría del nombre de español, y al ver á mi patria humillada ó oprimida, ó conspiraría ó me marcharía fuera de España.*

Los revolucionaris del 69 no podian decenment deixar d' aplaudir la plocclamació que En Garrido havia feta á favor dels cubans del dret d' insurrecció per la llibertat. Tant mes quant En Castelar havia afirmat, ab l' assentiment unànime de las Constituyents, que 'ls cubans necessitavan y no tenían la llibertat.

Allavoras eran presents en la Assamblea, y no obriren los llavis pera protestar, gayre be tots los polítichs qui avay tenen en sas mans los destins de Espanya y de sas colonias. —X.

(De «La Veu de Catalunya.»)

Resignació

Pereat dies in qua natus
sum, et nox in qua dictum
est: Conceptus est homo.

Job. C. III, vers. 3.

Escoltáu los fers mals que m' acabàren.
Jo era l' home més rich d' aqueixa terra:
tenia mil camells; en só de guerra
vinguéren enimichs y 'ls esgorjàren.

De bous potents, més de dos mil parelles
enfonzaven¹ arada en mes planures;
lo foc del Deu baixá de les altures
y cremá fins lo ferre de les relles.

De set fills y tres filles que tenia
no 'n resta cap ni sé hon ne jau la cendre:
Deu que tot m' ho doná tot m' ho va pendre.
¡Lo nom de Deu per sempre alabat sia!

Envejaven los homens ma hermosura
ahir en mon casal plé de riquesa,
y avuy en eix femer, mort de pobresa,
so una crosta viventa de malura.

¡Y ací m' han deixat sol! ¡Tothom m' oblida!
Fins ma muller s' allunya esparverada
y no acostá son front á ma besada
y diu que no 'm coneix avergonyida.

Mos amichs orgullosos m' escarneixen
y ses rahons me furten l' esperansa,
y 's creuen que eixa meva malhauransa,
es filla del pecat, ¡y 'm maleheixen!

La tristesa á mos jorns es arribada
com mort que ningú espera en jorns de festa,
y 'l dolor ha caygut sobre ma testa
com sobre rahims madurs la pedregada.

¿Qué t' he fet, Jehová, que vols que moria?
¿No t' he donat les fruytes més novelles?
¿No he triat la millor de mes ovelles
per ferne ofrena en tos altars de gloria?

¿No so ton bon sirvent com los meus avis?
¿No he contat á mos nets la gloria teva?

¿Quán t' ha desconegut l' ànima meva?
 ¿Quán, oh Senyor, t' han escarnit mos llavis?
 ¿Per qué, donchs, m' has ferit? ¿Per qué estenguéres
 ton braç potent sobre ma testa núa
 á punt sempre de caure? L' ira túa
 ¿per qué no 'm mata si matarm volguéres?

¡Acábam prest! Gitam un llamp y toca
 lo rcoure al cor y cremal. ¡Ay! no vulles
 que 'l vent arranque ¡och á poch les fulles
 mentres los verms van rosegant la soca.

¡Ah, malehits los pits qui m' alletàren
 y malehit lo such ab que 'm nodriren,
 malehida la nit en que 'm pariren
 y malehit lo jaç hont m' engendràren!

Mes ¡ay! ¿qué dich? La llengua que flastoma
 tállam de viu en viu. Mon cor se queixa
 com cruix l' alzina quan lo vent la esqueixa.
 ¡Oh, Tú qu' ets Deu, contempla que soch home!

¡No 'm deixes, no! Ja l' ànima tranquila
 plena de fé y amor sent que es ta imatge
 y veu serena al terme del viatge
 com va cayent son embolcall d' argila.

Ja en l' hivern trist d' eixa miseria humana
 sento flayrós alé de primavera
 y mon esprit vida novella espera
 com espera un camp sech pluja tardana.

Ja penso ab l' altre mon, ab Tú ja penso
 mentres los cuchs sobre ma carn s' afarten,
 y ab Tú m' acosto mentre 'ls homs s' aparten
 del baf impur y emmetzinat que llenço.

Ja tot me sobra mentres Tú no 'm manques:
 si jo so 'l blat, ja sé que Tú ets la palla
 que serva 'l grà tot abatent la palla:
 sega aviat y lo graner no 'm tanques.

Lo foch més ereix com més lo vent l' atia,
 y 'l ferra talla més com més s' esmola.
 Ma testa, donchs, abát, mon cor endola
 ¡y per sempre ton nom alabat sia!

PERA 'LS INVALIDS FILLS Ó VEHINS DE SABADELL que retornin de las guerras de Cuba y Filipinas.

Dimecres á las onze del matí assistirem á la Reunió magna que crida da per l' Alcalde Sr. Buxó, —segons acort prèrs per la Comissió nombrada pera procurar recursos ab que aliviar la trista sort dels ferits, malalts é inválids de las guerras que desangran l' Espanya—hi havian de concorrer á mes de las corporacions y entitats totes de Sabadell, la plana major dels primers contribuyents.

La reunió no fou tan numerosa com era d' esperar si es té en compte los sentiments de caritat cristiana que 'l motivava, donchs dels dos cents primers contribuyents que 's convocaren, apenas si 'ncontaren mitja dotzena entre 'ls reunits, que, entre representants del municipi, corporacions, periódchs, etc., no baxarian d' una quarentena d' individus.

Lo Sr. Buxó, obrí la sessió explicant en pocas, pero sentidas paraulas, l' objecte de la reunió, exitant als concurrents á que contribuissin, fent un esforç, á aliviar la trista sort dels pobres infelissos qu' han defensat, ab lo que val més que 'ls diners, ab la seva propia sanch l' integritat del territori espanyol.

Naturalment, com que de las personas de posició ab que conta nostra ciutat, ni haviá un reduh t número, al comensarse la suscripció tingué de sorprenders, acordant se passés á domicili á recullir las firmas de las personas convocadas y que segurament sas ocupacions no 'ls permeteren assistir al acte. Així hi tot á la suscripció s' iniciá com segueix: Exm. Ajuntament, 1000 ptas.—D. Joseph Buxó y Mariné, Alcalde y President de la Comissió d' Auxilis, 500 ptas.—D. Enrich Turull, D' putat Provincial, 1000 pessetas.—D. Joseph Vila y Fusté, 1000 ptas.—Los demés concurrents representants de societats constituídas ingresarán en lo que recaudin á sas societats respectivas.

Creyem de nostre deber interessar á los sabadellenchs tots en aquesta obra de caritat y de ver patriotisme que tant ha d' honrar á Sabadell, sobre tot si poden veure's satisfets los desitjos de la Comissió, ben lloables per cert, de procurar un vitalici pera 'ls pobres soldats que retornin inútils pera 'l treball. Y pera demostrar que no fora gens difícil, recomenem als sabadellenchs un detingut estudi del següent projecte que presentá nostre amic y company don Francisco Armengol á la primera sessió convocada pera tal objecte:

«Sabadell compta ab cinch mil fochs, que á un promedi de 4 á 5 duros cada un, representa un capital de 100 á 125,000 pessetas, del qual capital després de recullit deurá formarsen renda al 6 per 100, depositantlo en puesto de crédit de tota seguretat y garantia. Perque 's vegi la efectivitat d' aquest projecte, á continuació va lo plan general del mateix.

Reparteixo la subscripció que deuen produir los cinch mil fochs, en la forma següent:

2.000	famílias al promedi de	2'50	ptas. cada una	5.000	ptas.
1.000	"	10'	"	10.000	"
1.000	"	20'	"	20.000	"
500	"	40'	"	20.000	"
300	"	100'	"	30.000	"
100	"	200'	"	20.000	"
50	"	300'	"	15.000	"
30	"	500'	"	15.000	"
20	"	1.000	"	20.000	"
5.000				155.000 ptas.	

La comissió nombrada al objecte de reunir aquets fondos, un cop feta la recaudació y empleat lo capital en renda que produheixi '1 ó per 100 depositat en lloch segur, quedará hisolta, formantse immediatament una comissió que será permanent y que 's compondrá de las cinch primeras autoritats civils y eclesiásticas de Sabadell. L' objecte d' aquesta comissió será la administració y reparto de la renda. Aquesta renda deurá invertirse irremisiblement entre 'ls inutilisats completament pel treball que vinguin de la guerra, formántlosli una renda de tres pessetas diàries.

Si la renda no fos suficient pera atendre á tots los inútils, lo Municipi deurá emplear aquells que siguin bons per desempnyar algun petit treball, consignantlos no sou igual á la renda de tres pessetas diàries.

Si afortunadament per causa d' una llarga pau, va disminuint lo número d' inutilisats de la guerra, la renda sobrant será repartida entre 'ls treballadors fills de Sabadell, que quedin inutilsats pel treball, ja per algun accident de fàbrica ó per pèrdua de salut.

Lo dia que tornés á venir una altra guerra, tornaría á servir d' ta renda pera 'ls que resultessin inútils de la mateixa, precindint absolutament d' emplearla per altre objecte.

No dupto que 'ls habitants de Sabadell veurán l' interés d' aquest projecte y compendrán la necessitat de fer molt per aquells pobres que donan tot lo que son y tot lo que tenen, fins la vida. Lo projecte es molt petit comparat ab lo sacrifici que fan los que quedan inutilisats en defensa de la Patria.

NOVAS

—A tots los nostres abonats y constants llegidors los hi desitja «LO CATALANISTA», bonas festas de Nadal.

—Lo passat diumenge la novella Societat Colombofília de Sabadell celebrá la seva constitució, ab un fraternal banquet que serví ab la competen-

cia acostumada lo duenyo de la Fonda de Catalunya d' aquesta ciutat y en lo quin hi foren galantment convidats los representants de la premsa local y dels periodichs de Barcelona «La Vanguardia»; «La Publicidad», «El Diario del Comercio» y El Noticiero Universal.

Durant lo banquet la conversació fon molt animada, y d' ella pogué desperdres l' entusiasme que per l' *esport Colombi* sent'an tots los socis reunits, y 'l des tje de que dita Associació ocupi á no tardar un dels mes honrosos llochs entre las demes Associacions que d' igu il índole hi han constituïdas en las cap'tals y pobla mes importants d' Espanya.

Al destaparse 'l *Champagne* Codorniu se pronunciarem eloqüents brindis en pró de la Associació, los quals resumi 'l digne President senyor Saus, agraïhint la cooperació de la Premsa, en sa modesta campanya.

—Recomaném las següents ratillas á la Junta y Comissió d' auxilis als ferits malalts é inútils de las guerras de Cuba y Filipinas.

A Vilafranca de l Panadés s' ha constituït una societat, despullada de las trabas de tot element oficial. qual obgecte es socorre als fills d' aquella població que retornin de las guerras de Cuba y Filipinas inútilsats pera proporcionarse lo necessari pera viure.

La Junta la componen los senyors Rectors de dita vila y conegudas personas de la mateixa.

L' acort de que lo que 's recaudi siga pera 'ls invalíts del treball, essegurantlos un vitalici, ha despertat gran entusiasme, lo qual fa creixer molt considerablement la subscripció.

—D'u «La Renaixensa».

D' ensá que es ministre d' Hisenda l' ilustre valenciá D. Joan Navarro Reverter, fixinshi 'ls nostres lectors, no hi ha mes en que la recaudació per tots conceptes no hi hagi aumentat respecte dels anys anteriors.

Veritat es que no tenim cap necessitat de cridar la atenció dels nostres lectors sobre aquest fet realment notabilíssim. Lo gran hisendista se 'n cuyda prou. De totas las brancas variadas de la ciencia económica, l' home del *Ciero* 's veu que prefereix la estadística comparada; aixís, si no son massa freqüents ni bonas las reformas introduhidas en la administració pública, en cambi tots los ciutadans poden estar continuament enterats de las grans ventatjas que 'ls hi reporta la seua gestió administrativa per los molts milions que cada mes se recaudan en augment sobre 'ls anteriors, no per altra rahó, com se comprén, que perque en una cosa ó altra s' ha de coneixe que Espanya compta avuy ab un gran hisendista.

Los senyors del Foment, més ben dit, una colla dels del Foment, perque es millor no fer confusions injustas, te ab aixó un motiu més pera entusiasmar-se ab lo ministre elocuent, protector de fabricants desitjosos de donarse importancia ab una acta de diputat. Los Corias y Menchetas poden també per la seva part, com qualsevol ministerial de poble, extasiarse ab los resultats admirables de la gestió ministerial del seu amic.

Pero lo que es lo país, que per força te en mitj de tot un cert sentit comú més ó menos amagat, no 's deixa convéncer per aquestas estadísticas seductoras, que massa 's veu que venen dirigidas á fer creure en una situació fictícia, excessivament optimista, de la cada dia més apurada Hisenda espanyola.

Per desgracia, de la manera com van las cosas, fins un verdader hisendista hi podria fer poch. Pero lo que es lo que fa 'l senyor Navarro Reverter y res ve á ser lo mateix pera la salvació de la Hisenda. Tants datos, tantas bonas noticias, ni sisquera li flueixen en lo crèdit d' Espanya en l' exterior. Malgrat aconeixements prou explotats pera fer que inspirés confiança la situació d' Espanya, qualsevol cosa provoca terribles oscilacions en las Bolsas, incluí 'l més segur de la poca fixesa del nostre crèdit, ab tot y 'ls optimismes reverterians.

Per si se n' ha descuydat, li farém avinent al senyor Navarro Reverter un altre medi d' omplir lo calaix. Quan ja no puguí farnos la rateta ab los millions que treu de la redempció de minyons, podria ensajar una quínta de noyas. D' aquesta manera, en y comensant per una cuota de redempció de deu duros poch's anys se podria apoderar de tots los diners de las Caixas d' Estalvis.

Estudihis aquest nou plan y vegi qué n' hi sembla.

—La Junta que ha quedat constituïda en aquesta ciutat pera arbitrar recursos pera socórrer als soldats, fills y vohins d' aquesta ciutat que retornin ferits ó malalts de Cuba y Filipinas está composta dels senyors següents: President: Excm. senyor Alcalde don Joseph Baxó Maríné. — Vice-President: Reverent Rector de Sant Feliu. — Tresorer: don Joan Buigas y Pellisser. — Interventor: Reverent Rector de la Puríssima Concepció. — Secretari: don Joseph Figueras.

—Lo conegut actor don Lluís Llibre ha entrat á formar part de la companyia del Teatre Romea de Barcelona.

—Ja es cas de riurer lo que ve succehint en nostre Ajuntament, que may 's pot celebrar la setmanas sessió ordinaria de primera convocatoria per falta de número de regidors tenintse sempre de aplassar.

Ab lo que 's veu son uns *tocis sons* tots los senyors del Consistori.

—Ha deixat de formar part de la companyia del Teatre Romea de Barcelona lo popular actor don Joaquim Pinós, á causa de son delicat estat de salut.

—Dilluns passat morí á Barcelona lo general de brigada Excm. senyor don Rupert Fuentes, actual Comandant general dels Somatents de Catalunya.

¡Descansi en pau!

—Tres xicots fills de Terrasa, de 14 á 16, anys han sentat plassa de voluntari com á cornetas pera servir en l' exèrcit de Filipinas.

—Lo billet n.º 3.624, despatxat en aquesta ciutat, fou adquirit per D. Joan Saus, qui va cedir-lo a varis de sos corresponsals de Portugal y quedantse sols dit senyor una participació de 15 duros.

—S'ha publicat un exemplar de la *Cansó de las Pallas* y un altre de *La Nit de Nadal*, las duas lletra del inspirat poeta en Joseph Más y Casanovas y música del reputat compositor en Amadeu Vives. Tant com es popular y escayenta la melodia, es ben trobada y tendrissima la lletra de las duas composicions. Creyém molt oportuna la publicació d'aquestas fullas que 's venen al preu de deu céntims.

—Lo *Centre Excursionista de Catalunya*, agrañint las atencions de que va ésser objecte per part del Sr. Bisbe de Vich, en la excursió que va fer á dita ciutat lo dia 29 de Novembre prop passat, va dirigirli un ofici, que ha sigut contestat pel senyor Bisbe ab la següent comunicació:

«Pochs aplausos poden serme tant grats y plahents per mos treballs arqueològichs, com los que provenen d'aqueix il·lustrat *Centre*, qui representa la forsa més viva del pays en inteligencia y desitg d'investigació y conservació de nostras antigas glorias, per aixó sa comunicació, donantme compte del bon efecte que li produhi sa visita al Museu diocesà y á la ciutat que axís mateix estimo, m'ha causat verdader plaer, capàs d'encendre més y més mon constant desitg de protegir la noble tasca, que, á semblansa de aquest *Centre*, perseguim de ressucitar las antigas grandesas artístichs, pera restablir juntament ab ellas aquell esperit enlayrat qu'le havia criat.

«Vingu, donchs, sovint aquí x *Centre*, y de la mútua comunicació d'impressions, ne resultarà sens dupte un benefici per la Religió y pera la Patria.

«Deu guardi molts anys y vostés.

«Vich 14 de Desembre de 1895.—Joseph, Bisbe de Vich»

—En vista del grandiós éxit que obtingué lo prop diumenge passat lo celebre il·lusionista C. Watry que presenta sos assombrossos treballs ab molta pulcritut en lo teatro Euterpe, ha dispossat donar gran funcions ab nous programass y presentant experiments de Hipnotisme y catalepsia y altres classes de treballs, per aquestas festas tarde y nit.

—Aviat se reunirá lo Consell de Representants de la *Unió Catalanista*, pera celebrar la sessió anyal ordinaria y al mateix temps pera tractar de la reforma dels Estatuts, qui regexen á la esmentada corporació.

—Lo dia 31 del corrent se colocarán en la Galeria de catalans Ilustres, los retratos del pare Boyl y de don Frederich Soler, pintats lo primer per don Frederich Trias y Górró, y 'l segon pel senyor Más y Fontdevila.

Lo retrato de Clavé no podrá colocarse en dit dia per no haver sigut acceptat lo que presentá l'artista encarregat de pintarlo, qui ha dema-

ni t'heu plasso pera ferne un altre. De la admissió del nou retrato n' estan encarregats lo Circul de Sant Lluch y 'l Circul Artístich.

— A Fransa prosseguint la Lliga nacional de descentralisació la seva bona empresa, celebrá divendres de la setmana anterior la seva reunió mensual acordant adherirse en principi á la reducció del nombre de concells de prefectura y redactar un projecte de ley sobres la descentralisació de la assistència pública en totas sas formas. També decidí que será donada 'l dia vintivuyt de Janer pròxim una conferencia sobre lo descentralisació, en la sala dels Agricultors de Fransa.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradíssim.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta natedat y economía.

Espartería, 6 y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÜES Y COMP.^a-Crehueta, 92-SABADELL

Inmament y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL